

FATOS KONGOLI
GJEMIA E MBYTUR
ROMAN

BOTIMET TOENA

FATOS KONGOLI

GJEMIA E MBYTUR

roman

BOTIMET TOENA
Tiranë, 2015

*Gjithçka në këtë libër është prodhim i fantazisë.
Çdo ngjashmëri me persona, mjedise dhe ngjarje reale është e rastit.*

AUTORI

Botuese: Irena Toçi

Korrektore letrare: Majlinda Bami

Përkujdesja grafike: Elida Stafa

Kopertina: Lavdie Cenmurati

Në kopertinë: "Mbyllje në vetvete" - pikturë nga Helidon Haliti

ISBN 978-9928-4254-3-0

© Botimet Toena

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Nuk lejohet shumëfishimi me çdo mjet apo formë, as me fotokopje, pa lejen me shkrim të autorit.

BOTIMET TOENA

Rr. "M. Gjollësja", K. Postare 1420, Tiranë

Tel.: + 355 4 22 40 116; 22 58 893

Fax: + 355 4 22 40 117

E-mail: redaksia@toena.com.al

botimet.toena@gmail.com

[Http://www.toena.com.al](http://www.toena.com.al)

1

*R*ikthimi i tij qe i ngjashëm me zgjimin nga një gjumë i thellë. Ai u ndërmend ngadalë, pohim relativ ky, kuptimet “ngadalë” apo “shpejt” në këtë rast nuk kanë vend, koha dhe hapësira nuk ekzistonin për të, rrjedhimisht as derivatet e tyre. Pati vetëm një ndijim në një çast të caktuar, kur në terr ndodhi gëzueshëm shpërthimi i një pike, e më pas hapësira zuri të zgjerohej, siç besohet të jetë zgjeruar e vazhdon të zgjerohet pambarimisht universi. Në atë shurdhëri u ngrit një jehonë tingujsh, këta ia lanë vendin një zëri, dhe zëri zuri të përsëriste një kumt, një thirrje të ngulmët, dhe ai vendosi t’i përgjigjej thirrjes, dhe hapi sytë.

Fillimisht mundi të vendosej në hapësirë. Më tej në kohë, meqë iu desh njëfarë kohe për të marrë me mend se ku ndodhej. E pa veten në një sallë me disa radhë ndenjësesh, ulur në skajin e njëres prej tyre, pranë një paretit të qelqtë nga dyshemeja në tavan, në rolin e murit anësor, me të ndara dritaresh. Përtej këtij muri, jo fort larg, aq sa po të zgjatej mund ta prekte me dorë, sytë i zunë një avion të madh. Më tutje avionë të tjerë, të madhësive të ndryshme, të mbërthyer në vend apo në lëvizje dhe, edhe më tutje, avionë që ngriheshin nga pista për t'u zhdukur në horizont, apo e kundërta, që shkëputeshin nga fashat e reve në një cep të qiellit, për t'u ulur në pistë.

Ai qëndroi kështu, i përrpirë nga peizazhi me avionë i asaj dite të mugët dhe trurin ia ngacmoi një pyetje. Ku ndodhej, pse dhe si ndodhej atje?

Pjesës së parë të pyetjes nuk e pati të vështirë t'i përgjigjej. Ndodhej në një aeroport, në sallën e një aeroporti. Të mbushur me njerëz, shumica ulur, të tjerë duke bredhur poshtë e përpetë, ndonjëri duke vrapuar. Nisur nga ky fakt, u përpoq të fuste në përdorim logjikën. Përderisa ndodhej në një sallë aeroporti, të pranishmit s'mund të kishin qëllim tjetër veç të fluturonin për diku dhe ai, njëlloj si ata, s'mund të kishte qëllim tjetër veç të fluturonte për diku. Kjo lidhej pak a

shumë me pjesën e dytë të pyetjes. Nga kishte ardhur dhe ku shkonte? Kush ishte ai vetë?

I paaftë të gjente përgjigjet e duhura, ai u mjaftua të rrinte pa lëvizur, me përshtypjen se dikush, ndoshta në një nga ndenjëset e sallës, e përgjonte. Ideja e të qenit i përgjuar zuri ta bezdiste dhe ai ndërmori një veprim automatik. Futi dorën në xhepin e brendshëm të xhaketës dhe nxori prej andej një pasaportë e, bashkë me pasaportën, një biletë avioni.

Dyshimtar, vështroi përreth. Veprimi për të futur dorën në xhepin e brendshëm të xhaketës nuk duhej të kishte qenë dhe aq automatik. Duhej të kishte qenë i komanduar, me një qëllim qartazi të lexueshëm, domethënë ta shtynte të zbulonte pasaportën dhe biletën ku përmbledhej enigma e tij.

Pa ndonjë emocion, ai u përqendrua te kapaku i pasaportës. Aty mori informacionin e parë përmes shënimit “Republika e Shqipërisë”, në krye të kapakut. E lexoi dhe e kuptoi natyrshëm, siç lexoi dhe kuptoi natyrshëm dublimin “Republic of Albania”. Megjithëse i ndjeu njëlloj familjare të dyja gjuhët, mbërriti në përfundimin e konfirmuar në të dyja gjuhët se duhej të ishte nga Shqipëria, domethënë shqiptar, po të pranonte se pasaporta që mbante nëpër duar i përkiste atij.

Gjithnjë pa ndonjë emocion, ai kaloi në faqen pasardhëse, në krye të së cilës

përsëritej informacioni i kapakut dhe në anën e prapme të saj, nga një fotografi me ngjyra, e vështroi një tip me flokë e sy të zinj. Një copë herë mbeti si i hipnotizuar, i zhytur në sytë e tjetrit. Ky as reagoi, as e mori mundimin t'i sqaronte ndonjë gjë, derisa burri u shkund, disa të dhëna elementare rreth tipit shënoheshin në po atë faqe. Në bazë të tyre ai quhej Glauk Fusha, lindur në Tiranë, më 14 dhjetor 1972. Këto e ca hollësi të tjera pa ndonjë rëndësi për të, fjala vjen data e lëshimit të pasaportës, ajo e skadimit, organi që e kishte lëshuar etj., i konfirmonte vetë personi me një firmë të lexueshme emër e mbiemër poshtë portretit. Pra, po të pranonte se pasaporta i përkiste atij, personi i fotografisë duhet të ishte ai vetë.

Ca veprime të mëtejshme i kreu po aq spontanisht - fjala më e përshtatshme në rastin e dhënë - sa ç'kishte qenë spontane futja e dorës në xhepin e brendshëm të xhaketës për të nxjerrë pasaportën dhe biletën e avionit, së cilës aty për aty nuk i kushtoi vëmendje. U ngrit në këmbë, i vuri pasaportën dhe biletën në xhepin e brendshëm të xhaketës, u kujdes të merrte në ndenjësen aty pranë një xhup dimëror prej lëkure të zezë dhe, mbështetur në anë të ndenjësës, një valixhe të vogël nga ato me rrota, pa e vënë aspak në dyshim se sendet ishin të tijat. Pastaj këmbët e çuan drejt një salloni

llamburitës, ku u ndie në një mjedis të njohur falë një përvoje kohësh të shkuara.

Me tërheqësen e valixhes në njërën dorë dhe xhupin në tjetrën, ai mbeti në sallon midis turmës së njerëzve, në një orvatje për t'i dhënë kuptim konkret përfytyrimit “kohë të shkuara”. Hoqi dorë ja ngaqë shtrydhja e trurit i krijoi marramendje, ja ngaqë urgjenca e tij e vërtetë ishte edhe më konkrete, të provonte nëse portreti i fotografisë së pasaportës i përkiste atij. Kjo përkoi me një urgjencë të re, të një natyre po themi njerëzore: i erdhi të urinonte. Falë përvojës së kohëve të shkuara - gjemi e mbytur thellësive, që lëshonte ndonjë sinjal, kaq mundi të abstragonte - ai u orientua në sallonin llamburitës përmes shenjave konvencionale të vendosura gjithandej, derisa gjeti një shenjë WC-je.

Tipi i pasaportës iu shfaq në pasqyrë tek lante duart pasi urinoi. Originali i pasqyrës ishte disi i ndryshëm nga kopja e fotografisë. Sytë dhe flokët nuk i kishte aq të zinj, mund të quheshin gështenjë, por fytyra mbetej po ajo, e rregullt dhe, ndryshe nga kopja, që tërë kohën e kishte vështruar me një seriozitet të rëndë, i buzëqeshi. Një lloj ngushëllimi për të, e tmerrshme të ishte aq marrëzisht serioz sa portreti i fotografisë. Sepse nuk i mbeti asnjë dyshim, ndodhej përballë vetvetes, pasaporta i përkiste atij, ai quhej Glauk Fusha, shtetas shqiptar, lindur në Tiranë, më 14 dhjetor 1972.

“Mirë, mendoi, duke iu drejtuar më shumë vetvetes në pasqyrë. Po e pranoj, jam i detyruar ta pranoj, quhem Glauk Fusha, shtetas shqiptar, lindur në Tiranë, më 14 dhjetor 1972. Po ç’del nga kjo? Ç’lidhje kam unë me këtë emër të çuditshëm, shtetësinë, ditën dhe vendin e lindjes, e kushedi çfarë të tjera, që ende nuk i di? Ç’lidhje kam edhe me ty zotëri, që më buzëqesh kot më kot? Jo, e padrejtë të pranoj qorrazi disa gjëra vetëm sepse gjeta në xhepin e xhaketës një pasaportë, pa e ditur se si u ndodh në xhepin tim, kush e ka futur dhe për ç’arsye. Me ç’kam dëgjuar, s’më kujtohet se kur e se ku, sot një sport i përhapur në univers qenka falsifikimi dhe trafikimi i pasaportave, me fjalë të tjera trafikimi i identiteteve. S’ka të bëjë me pëlqimin apo mospëlqimin tim, është diçka parimore!”

Ai ngriu përballë vetvetes, që kishte mundur të formulonte fjalët “s’më kujtohet”. I befasuar nga ideja e trafikimit të pasaportave apo e identiteteve, që nuk e mori vesh se si i mbiu në tru. I paqartë për atë që e kishte quajtur diçka parimore. Të gjitha këto as i njihte, as i ndiente.

I ktheu shpinën pasqyrës, iu vodh shëmbëllimit të tij dhe doli sërish në sallonin llamburitës, duke tërhequr me një rën dorë valixhen, xhupin në dorën tjetër. Grumbuj njerëzish nguteshin të shkonin për diku, në

drejtime të ndryshme, disa dilnin nga dyqanet, disa futeshin, të tjerë prisnin nëpër tryezat e lokaleve ose në radhët para banakëve.

Ishte gati të vinte një bast. Lëvizjet e tyre, të rrëmujshme në pamje të parë, të ngjashme me lëvizjen brouniane të molekulave të një lëngu - imazh i beftë - duhej të drejtoheshin nga një vullnet përtej tyre. Ky do të ishte edhe shpjegimi më i arsyeshëm i lëvizjeve të tij, çka i impononte të mësohej me identitetin e tij, të trafikuar ose jo, ta pranonte, sido që të ishte. Në humnerën e errët të kujtesës, tashmë nuk i mbetej gjë tjetër veç t'i bindej një vullneti të epërm, okult dëshiroi ta quante. Në përputhje me këtë ai shkoi dhe zuri vend në të njëjtën ndenjësë pranë paretit të qelqtë, përtej të cilit dremiste në pistë avioni i madh. Atje mundi të bënte edhe një zbulim të ri.

Sapo zuri vend në ndenjësë, futi dorën në xhepin e brendshëm të xhaketës prej nga nxori pasaportën dhe biletën e avionit. Tashmë, tek vërtitej nëpër sallon, i kishte rënë në të, ndodhej në aeroportin e Vjenës. Ky fakt, ndonëse nuk e përcaktoi dot se kur kishte qenë këtu për herë të fundit dhe nga kishte ardhur kësaj here, i injektoi një dozë shprese, gjemia e mbytur jepte sinjale. Kjo e shtyu të shfletonte pasaportën për të gjetur ndonjë shënim në dogana aeroportesh të tjerë. Nuk gjeti asgjë, asnjë vulë. Atëherë iu kthye biletës. Një shikim i mundësoi të mësonte disa

hollësira, fjala vjen numrin e avionit, orën e fluturimit, portën ku duhej të paraqitej dhe, më impresionuesen, datën e asaj dite: 14 dhjetor 2014. Burrit iu desh njëfarë kohe të kapte domethënien e shifrës. Ajo përmbante ditëlindjen e tij, 14 dhjetor. Një llogari elementare e çoi në përfundimin se kishte lindur plot dyzet e dy vjet të shkuara!

Ai u mbështet në shpinë të ndenjësës. Përputhja e datës së lindjes së tij dyzet e dy vjet të shkuara me datën e asaj dite, nuk ishte e rastit, logjika nuk ia pranoi. Përputhja tingëllonte e kërkuar. Pa dyshim, një vullnet i epërm okult po e shtynte në një eksperiment. Me ç'qëllim? Një instinkt i mbetur në kushedi ç'kasafortë të gjemisë së mbytur, e paralajmëroi, nuk duhej të futej qorrazi në rrugë pa krye. Të tërhiqej, të mos lejonte të manipulohej më tej, të rikthehej në errësirën prej nga kishte dalë. Në këtë orvatje, mbështetur në shpinë të ndenjësës, ai mbylli sytë.

Nuk e mori vesh se sa qëndroi ashtu, symbyllur, madje edhe u përhumbe, por vetëm përkohësisht. Në shurdhërinë e verbër u ngrit një erë, hapësira u mbush me jehona, veshët i oshinë, au-au-au... Këto ia lanë vendin një zëri, dhe zëri përsëriste një kumt, një thirrje të ngulmët, dhe ai e pati të pamundur të mos i përgjigjej, dhe hapi sytë.

Njerëzit që deri para disa çastesh - një minutë? një orë? një shekull? - mbushnin

ndenjëset aty rrotull, ishin zhdukur. Në atë braktisje i mbërriti një zë femëror me thirrjen se udhëtari i quajtur Glauk Fusha duhej të paraqitej sa më shpejt në portën G-31.

- Është thirrja e fundit, - theksoi zëri, - udhëtari Glauk Fusha të paraqitet te porta G-31.

Ai u kthjellua, thirrja i drejtohej atij. Pra, duhet të paraqitej sa më shpejt te porta G-31, e këtë ia zunë sytë përballë, jo fort larg. Duke tërhequr valixhen me njërën dorë dhe xhupin në tjetrën, ai u ngut të shkante drejt portës G-31. Dy gra, njëra e bardhë, e gjatë dhe e hollë, tjetra e zezë, e shkurtër dhe trashaluqe, të veshura me uniformë aeroporti, i kërkuan pasaportën dhe biletën. Ai futi dorën në xhep, i nxori të dyja, ia dha të bardhës. Kjo u hodhi një vështrim, ia tregoi koleges me ngjyrë, pastaj gratë zunë ta shihnin me kureshtje, duke shkëmbyer njëkohësisht me njëra-tjetrën ca vështrime të çuditshme. Në fund i buzëqeshën. Një buzëqeshje jo fort e zakonshme, kështu iu duk atij. Dhe i uruan rrugë të mbarë.

Burri bëri një përpjekje të dytë për t'u rikthyer në errësirën nga kishte dalë kur avioni mbërriti në pistën e fluturimit, u derdh përpara dhe, ndërsa gjithçka mbetej pas rrufeshëm, mbylli sytë. Me shkëputjen e rrotave nga toka, mbetën prapa edhe dridhjet,

edhe zhurmat, ai pati ndjesinë e një dore që e përfshiu, e ngriti peshë, në bord ra një heshtje ankthi dhe në atë heshtje shpresoi të ikte.

Errësira e ktheu mbrapsht. Një dritë verbuese i ngacmoi sytë, ai u detyrua t'i hapte: nga dritarja e avionit pa se po fluturonin sipër reve.

- E kotë, - tha me vete tek shihte qiellin, - jam i pafuqishëm, s'mund të ndryshoj asgjë!

I ndërgjegjshëm për çka po bënte, ai futi dorën sërish në xhepin e brendshëm të xhaketës, nxori prej andej pasaportën dhe e hapi. Kopja e fotografisë e mbërtheu me vështrimin e rëndë.

“Nuk është nevoja për kaq shumë seriozitet, i foli ai. Dhe mos u fyej që po të drejtohem kështu, të pranoj pa ndonjë entuziazëm që ti je unë dhe unë jam ti, po të mos vërej se entuziazmi nuk hyn fare në këtë mes. Për ty gjërat janë të thjeshta, të qarta. Quhesh Glauk Fusha, shtetas shqiptar, ke lindur në Tiranë, më 14 dhjetor 1972. Meqë data e sotme është 14 dhjetor 2014, i bie që sot ti të kesh ditëlindjen, mbush plot dyzet e dy vjeç. Unë s'dua t'i vë në dyshim këto, por ama të përkasin ty, jo mua.

Në pasaportën tënde - mund të quhet edhe imja përderisa më është dhënë në përdorim - nuk figuron kurrfarë shënimi. E habitshme, as personalitetet më të njohura të planetit,

as mafiozët më të rrezikshëm, po të marrim si shembull vetëm këto kategori, vështirë se do të lëviznin kështu nëpër botë. Ti duhet të jesh tepër special. Unë duhet ta quaj veten me fat që më krijohet privilegji të vishem me attribute kaq speciale. Megjithëse, të jetë e qartë midis nesh, unë nuk jam ti dhe ti nuk je unë, për një mijë arsye ku s'dua të zgjatem. Kryesorja, ti e di nga vjen, ku po shkon dhe përse; unë s'di as nga vij, po të mos jetë kjo një errësirë pa anë e pa fund, as ku shkoj, as përse.

Në këtë mes ka një kontradiktë logjike. Në fakt, ne po udhëtojmë bashkë, në të njëjtin avion, unë i ulur në ndenjësën pranë ditares, përtej së cilës më lëbyr sytë një diell i fortë, ti i fshehur në faqet e pasaportës... Ah, një rastësi, ma shtiu në mendje ky diell i fortë. Sot është e diel, pra takimi ynë po ndodh në një ditë të diel. Me këtë rast të propozoj një marrëveshje. Emrin Glauk të pasaportës mbaje, s'mund të bësh pa të në asnjë doganë. Edhe të tjerët atje ku po shkojmë, kështu duhet të të njohin, me këtë emër, pra nuk ke si i shpëton, të pëlqen ose jo. Por unë do të të quaj ndryshe, bazuar në një histori të vjetër leximesh në kohëra të dikurshme, të mbyllura hermetikisht në kasafortën e një gjemie të mbytur.

Ç'është kjo gjemi? Lëre, të thashë, nuk ia vlen të zgjatemi, bën pjesë në ato një mijë

arsyet për të cilat unë nuk jam ti dhe ti nuk je unë. Shkurt, meqë sot është e diel, bazuar tek ajo historia e leximeve të dikurshme, për analogji, po të quaj Diell... Pra, Diell, gëzohem pa ndonjë entuziazëm që u takuam...”

Atë e shkundi befas një zë i butë femëror, i ngjashëm me zërin që e kishte nxjerrë nga humnerat e hiçit në sallën e pritjes së aeroportit. Ai ngriti kokën. Një stjuardesë, me fytyrë të pastër e flokë biondë të mbledhur topuz, po i buzëqeshte. Ajo nuk po i bënte thirrje për t’u paraqitur sa më shpejt te porta G-31. Ajo po e pyeste se çfarë dëshironte të pinte, dhe ai e vështroi i hutuar. Në qoftë se nuk i duhej të paraqitej sa më shpejt te porta G-31, i duhej t’i jepte një përgjigje gruas së re, pra ç’dëshironte të pinte, dhe ai u ngut së pari të fuste në xhep pasaportën, më tej t’i drejtonte asaj kërkesën për një gotë ujë.

Gjithnjë e buzëqeshur, stjuardesa i mbushi me ujë një gotë plastmase, ia zgjati, pastaj duke shtyrë karrocën e shërbimit, u largua nëpër korridorin e bordit. Atëherë ai vërejti se në radhën e tij, me tri ndenjëse, dy të tjerat ishin bosh.

Duke parë vendet bosh, i lindi një ide. Ta ftonte Diellin të shkëputej nga fotografia e pasaportës, të vinte të ulej pranë tij, në njërën nga ndenjëset, ku të donte. Të porosiste diçka për të pirë, në mos ujë, një gotë verë. Me

perspektivën joshëse të një bisede përpara një gote me verë, Dielli do ta pranonte ftesën.

Ai nuk e pranoi, ndenjëset pranë tij mbetën bosh.

“Si të duash, - i tha, - në daç eja, në daç rri aty ku je. Mua, përderisa dështova në orvatjet për të mos e vazhduar këtë rrugë, më duhet të vendos disa piketa. Tani që u takuam bashkë, çështja shtrohet ndryshe, s’ka rëndësi kush jam, nga vij e ku shkoj. Kjo për një arsye, po e quaj formale, që në të vërtetë nuk duhet të jetë dhe aq formale. Ta zëmë se në xhepin e xhaketës nuk do të kisha gjetur pasaportën me të dhënat e tua, që dëshmojnë se je shqiptar, por një pasaportë tjetër, me të njëjtin portret ose jo, nuk është thelbësore. Puna do të ndryshonte nëse portreti yt do të shoqërohej me të dhëna të tjera, pra me një tjetër vendlindje, me tjetër shtetësi apo kombësi, për shembull lindur në X fshat apo qytet të Norvegjisë, Britanisë së Madhe apo të Francës e kështu me radhë, s’po them në X fshat apo qytet të Burundit, s’ke të dhëna për të qenë afrikan. Cili do të ishte ndryshimi dhe ç’rëndësi kanë këto?

Temë e ngatërruar, ndoshta do të kemi rast ta diskutojmë. Për mua tani është e rëndësishme të mësoj një gjë: kush je ti dhe me çfarë merresh?

Dakord, po sillem me një dykuptimësi që të ngjall dyshime, rrjedhimisht të mos i besosh

pohimet e mia. S'më mbetet qejfi. Këto pohime, quaji përçartje po të duash, më provojnë edhe mua vetë se në një jetë tjetër duhet të kem qenë i përçartur. Ç'është kjo jetë tjetër? Nuk e di. Ndoshta po udhëtoj në këtë avion për të zbuluar se cila ka qenë jeta ime e dikurshme dhe shpresoj në mirëkuptimin tënd... Eja të flasim, jo rastësisht po udhëtojmë bashkë, dikush po na manipulon. A beson ti në atë teorinë sipas së cilës njerëzimi, në veçanti çdo qenie njerëzore, manipulohen nga një vullnet i epërm okult?"

Më kot priti të merrte përgjigje. Po të merrte ndonjë përgjigje, edhe negative, domethënë sikur tjetri t'i kundërvihet, s'do t'i bëhej vonë. Ai ndiente nevojë të fliste, të shtjellonte mendime, çfarëdo qofshin, edhe pa lidhje me objektin e bisedës, aq më pak me teorinë e manipulimit të qenieve njerëzore nga një vullnet i epërm okult. Për shembull, do të kënaqej po të mësonte se në atë që e kishte quajtur jetë tjetër, kishte ushtruar profesionin e pianistit. Hamendje e çuditshme. E nxitur ndoshta nga një rrjedhje mbresash pa inventar. Jehona të një filmi kushtuar një pianisti të famshëm në kohën e Luftës së Dytë Botërore të shekullit të kaluar, në një vend emri i të cilit nuk iu kujtua, vepër e një regjisorit edhe më të famshëm, emri i të cilit gjithashtu nuk iu kujtua. Për kompensim, iu kujtua një hollësi fort e veçantë; ai regjisor i

famshëm kërkohej nga drejtësia amerikane, po të binte në duart e saj rrezik të hante një dënim të rreptë me burg për shkak të përdhunimit të një vajze minorene.

Kjo rrjedhje në tru i krijoi një dyshim. Po sikur për arsye të së njëjtës natyrë, nëse jo përdhunim minoreneje diçka tjetër, fjala vjen një vrasje, e qëllimtë ose aksidentale etj., ai të kërkohej në Shqipëri nga drejtësia dhe tani fluturonte për atje, duke shkuar me këmbët e veta si cjapi te kasapi?

U mbështet pas dritares në një përpjekje për t'u çliruar nga pandehma të tilla ogurzeza. Sipër hapej në të katër anët e horizontit një qiell i kthjellët, sytë ia vriste dielli i fortë, poshtë shtresoheshin fasha reshë.

“Gjemia ime e mbytur, mendoj, duhet të ndodhet përtej këtyre reve, atje ku ato prekin fundin. Unë jam duke shkuar në kërkim të gjemisë sime të mbytur.”

Ky iu duk zbulimi më i rëndësishëm që kishte bërë pas daljes nga errësira e hiçit. Për një kohë të gjatë mbeti duke vështruar përtej dritares, me përshtypjen sikur fluturimi në hapësirën midis qiellit dhe reve do të vazhdonte pa mbarim. Por s'kaloi shumë dhe avioni u zhyt midis reve, zuri të tundej, të kërcente, si një makinë që ecën me shpejtësi në një rrugë të keqe, plot gropa, për t'u zhvendosur në një hapësirë të mugët, ku në fillim nuk shqoi asgjë veç pikave të shiut në

dritare. Ca nga ca u ravijëzuan konture malesh, mugëtira lejoi shfaqjen e një peizazhi të përmbytur. Ndryshe nga ç'kujtoi ai, avioni u orientua lehtësisht për të gjetur pistën në atë peizazh të përmbytur.

“Ndoshta e gjej edhe unë një pistë”, tha me vete.

Para se të vihej në radhë me të tjerët për të dalë nga avioni, tek vishte xhupin, i drejtoi Diellit një thirrje. T'i linte meritë, të mos fshihej. Praninë e tij e ndiente si ajrin që thithte, e pakuptimtë kjo sjellje.

- Ose eja ta vazhdojmë rrugën bashkë, - i tha, - ose më lër të qetë, ti në punën tënde, unë në timen.

Dielli e la të qetë në autobusin ku hipën si zbritën nga avioni. Pranë godinës së aeroportit ai duket u ngut të largohej dhe humbi i përzier me turmën.

Sido që i bëri sytë katër ta shihte, nuk e pa gjëkund, as brenda godinës së aeroportit, ku njerëzit u dyndën drejt pikave të kontrollit. Ai s'kishte ndonjë arsye të dyndeje. Në xhep vërtet mbante një pasaportë që dëshmonte identitetin e tij, por kjo mbetej relative. Punët ndërlikoheshin veçanërisht nëse, në ikje e sipër, Dielli kishte marrë me vete edhe fotografinë e dokumentit.

Nuk e kishte marrë, fotografia ndodhej në vend. Tani, pavarësisht mospërputhjeve për

shkak të disa hollësive si ngjyra e zezë e flokëve apo syve, e ndryshme nga ngjyra gështenjë e flokëve dhe syve të tij, mbi të gjitha një seriozitet i rëndë i portretit të tjetrit, aspak në natyrën e tij, i duhej ta pranonte, tipi i fotografisë dhe ai vetë ishin i njëjti person. Në këto kushte, gjatë kohës që iu desh të priste në radhë për të mbërritur te sporteli i oficerit të doganës, e sulmuan një varg pikëpyetjesh. Jo aq lidhur me mospërputhjet e mësipërme, në njëfarë mënyre të shpjegueshme, përderisa bëhej fjalë për fotografi dhe çdo gjë varej nga cilësia e fotografisë apo nga gjendja shpirtërore e të fotografuarit në çastin e dhënë. Ai nuk do të ishte i aftë të jepte sqarime nëse personi zyrtar do ta pyeste, për shembull, se si e përlligjte mungesën në pasaportë të çdo lloj shënimi në doganat e vendeve prej nga vinte. Pa përjashtuar hamendjen e skajshme, domethënë variantin e të qenit i shpallur në kërkim nga policia shqiptare ose Interpoli për kush e di se çfarë krimesh.

“Të dalë ku të dalë, mendoj. Më e shumta, do të më arrestojnë, në mos më kthefshin mbrapsht si të padëshirueshëm, zgjidhja më e përshtatshme!”

I qetësuar nga ky arsyetim, kur i erdhi radha të paraqitej në sportel, duke tërhequr valixhen me një rën dorë, pasaportën në tjetrën, ai u shty përpara. Matanë ndarëses

prej qelqi vigjilonte një tip jo fort miqësor në pamje. Ky zuri ta hetonte me vëmendje, e shfletoi pasaportën disa herë nga faqja e parë tek e fundit, u përqendrua te fotografia, pastaj e mbërtheu me vështrim dhe fytyra iu çel.

- Urdhëroni zotëri, - i tha duke i kthyer pasaportën, me një buzëqeshje mirëkuptimi, që i kujtoi buzëqeshjen e dy punonjëseve në aeroportin e Vjenës.

- Dhe gëzuar ditëlindjen, - shtoi me po atë buzëqeshje.

Hamendjet e tij ogurzeza u rrëzuan përfundimisht. Ishte i pastër, pa precedentë penalë, do të shprehej një profesionist, pra nuk kërkohej as nga policia shqiptare, as nga Interpoli. Ndërsa fakti që oficeri i doganës, aq i vëmendshëm sa të mos i shpëtonte hollësia e ditëlindjes, nuk i kishte drejtuar ndonjë pyetje rreth mungesës në pasaportën e tij të çdo lloj shënimi në dogana të vendeve të tjera, dëshmonte se ai gëzonte një status special.

U largua nga pika e kontrollit vetëm pasi personi zyrtar, përballë një ngurrimi të tij, që e gozhdoi para sportelit, u detyrua t'i sillte në vëmendje se midis tyre nuk mbetej më asnjë formalitet për t'u kryer. Kjo i dha të kuptonte edhe të vërtetën problematike: s'dinte ç'të bënte më tej.

Në sallën ku kaloi pas pikës së kontrollit, i hapi sytë sërish se mos, midis turmës së

njerëzve në pritje të daljes së bagazheve, shihte Diellin. Sërish nuk e pa. Për aq kohë sa salla u boshatis dhe përveç tij nuk mbeti askush tjetër, ai u mbërthye nga ndjesia e të qenit i braktisur. Deri sa sytë i zunë një valixhe të madhe, të zezë. Edhe ajo, ashtu si ai, ishte e vetme në konvejerin e bagazheve, e braktisur. Iu duk e natyrshme që në xhiron e saj të tretë këmbëngulëse, gati ulëritëse në kërkim të një pronari, të zgjaste dorën, ta merrte. I ngushëlluar nga ideja se nuk do të ishte më fillikat, valixhja, e cilësisë së mirë, mund të ishte në vend të Diellit një këshilltare e denjë. Kështu ndodhi, ajo i dha i këshillën më praktike në rrethanën e dhënë, të dilte jashtë godinës së aeroportit.

Ai doli jashtë duke tërhequr me një dorë valixhen e madhe, të zezë, me dorën tjetër valixhen e vogël, po të zezë. Dhe me vonesë vërejti një fakt. Mbante veshur një xhup prej lëkure, të zi. Poshtë xhupit, një kostum të zi. Poshtë kostumit, një këmishë të bardhë dhe kravatë të zezë. Nuk bënë përjashtim këpucët lustrafin, të zeza.

“Nëse kjo është ngjyra e hiçit prej nga vij, mendoi, gjithçka shpjegohet. Për t’u habitur është përse, pikërisht sot, kur sipas pasaportës kam ditëlindjen, jam veshur kaq formal, të thuash se do të marr pjesë në një ceremoni mortore... Po mbase është gjithnjë ngatërresa midis meje dhe Diellit...”

Jashtë binte një shi i shtruar. Edhe atje për një kohë të gjatë qëndroi nën strehën e godinës, duke vështruar taksitë që vinin ose largoheshin. Nga njëra prej tyre dikush e ftoi të udhëtonte me të, po të mos kishte ndonjë variant tjetër më të mirë. Ai e prapësoi. Jo se kishte ndonjë variant tjetër më të mirë. Ai s'kishte asnjë variant, të mirë, apo të keq. Kishte vetëm një ndjesi të turbullt, e cila e mbante të gozhduar në vend, sikur do t'i mbërrinte një sinjal.

Nuk i mbërriti kurrfarë sinjali andej nga e priste, një pikë në hapësirën e zymtë dimërore të asaj dite. Dhe e ngacmoi sërish ideja e ngulmët e tij, të kthehej mbrapsht, të futej në sallën e aeroportit, ndoshta me kaq eksperimenti me të quhej i përfunduar. Atëherë në rrugën e zbratur sytë i zunë një makinë. Jo taksi, ishte një "Toyota" e kuqe. Makina ndaloi në anë të trotuarit, pranë vendit ku ai po rrinte i ngulur, në shoqërinë e dy valixheve.

Dera e makinës u hap, prej andej zbriti një vajzë rreth të njëzetave, veshur me xhins, çizme të larta, një bluzë me fyt ngjitur pas trupit dhe, mbi bluzë, një xhup të lënë zbërthyer. Tingulli më i këndshëm në fytyrën e saj ishin sytë blu, mendoi ai kur e pa të vinte drejt tij, pa e kuptuar ende se ajo kishte mbërritur në atë ditë të zymtë, përmes shiut edhe më të zymtë, posaçërisht për të.

- Jona, - u paraqit ajo, duke i zgjatur dorën.
Dhe shtoi:

- Kërkoj ndjesë që ju lashë të prisni.

- Njihemi bashkë? - e pyeti ai.

- Duhej t'ju njihja, por s'kam mundur t'ju njihja, - tha vajza. - Unë e di kush jeni, ndërsa ju s'ka si të më mbani mend...

- Ke të drejtë, - i tha ai, - nuk ju mbaj mend. Përgjithësisht unë nuk mbaj mend shumë gjëra, për të mos thënë asgjë, - deshi të shtonte. Por kjo iu duk komprometuese. Dhe e rrezikshme. Vështirë të thoshte ç'rreziqe mund t'i kanoseshin tashmë, kur qe vërtetuar se nuk ishte person në kërkim as nga policia shqiptare, as nga Interpoli. Përtej këtij fakti, e gjykoi të papërshtatshme një orvatje për të nxjerrë prej vajzës ndonjë sqarim rreth pohimit të çuditshëm të saj, sipas të cilit ajo duhej ta njihje, por s'kishte mundur ta njihje. Po kështu, kureshtjen për të mësuar se kush ishte ai, meqë ajo e ditkej kush ishte. Dhe pyetjen që po e mundonte: ç'i lidhte ata të dy dhe ku do të shkonin?

2

*A*jo ngrehinë, për banorët e vjetër të lagjes, vendosur rreth gjashtë dekada të shkuara në pallatet e sapondërtuar të zonës, nuk përmbante kurrfarë misteri. Një ngrehinë e zakonshme, me themele të hedhura në një terren që s'dihej se kujt i përkiste, mbuluar pjesërisht me ferra, ku luanin fëmijët, humbësit e mëdhenj të atij ndryshimi të papritur. Sepse ndryshimi kishte qenë i papritur dhe tepër i shpejtë.

Bedri Selvia, ndër të parët banorë të vjetër të lagjes, pronar i një apartamenti dy dhoma-kuzhinë, në katin e katërt të një pallati përballë ngrehinës, në anën e këndeje të rrugës, ish-mësues matematike dhe astronomie në shkolla të mesme të

kryeqytetit, gjatë karrierës së tij të shtrirë në disa dekada, tashmë qyshkur në pension, bën këtë historik të saj, sa herë që ndokush i interesuar, për shembull ndonjë gazetar, me rrallimin ndër vite për arsye nga më të ndryshmet të dëshmitarëve okularë të kohës, i drejtohet atij për shpjegime. Kjo falë namit të mirë të tij në të gjithë lagjen si njeri i besueshëm, i pangatërruar, i paanshëm dhe jo në konflikt interesi.

“Kohën kur zunë të hidheshin themelet e asaj ngrehine unë e mbaj mend si të ketë ndodhur dje, - e nis historinë e tij zoti Selvia. - As një çerek shekulli s’ka kaluar dhe një çerek shekulli është sa të hapësh e të mbyllësh sytë, të paktën për mua dhe moshatarë të mi përtej të shtatëdhjetave, specie në zhdukje natyrore. E mjaftueshme njëherazi edhe për amnezi të thella, por kjo është tjetër temë.

Në fillim, tek ajo ngastër toke e askujt, ndonëse dikujt duhej t’i përkiste, u dukën ca topografë, çka më dha të kuptoja se ndoshta, në atë tokë të askujt apo të dikujt të panjohur, do të niste ndërtimi i ndonjë pallati me punë vullnetare. Në këtë zonë ka shumë pallate të ndërtuar me punë vullnetare, ndryshe nga ky ku banoj unë e të tjerë si ky, ndërtuar më herët, mesa mbaj mend të thuhej, nga brigada të burgosurish, ordinerë apo politikë. Kam qenë nja shtatë-tetë vjeç kur familja jonë u vendos

në këtë shtëpi, kalova këtu fëmijërinë, rininë time, gjithë jetën, këtu përcolla njëri pas tjetrit për në banesën e fundit prindërit e mi të ndjerë, këtu u martova, u bëra prind, e kështu me radhë. Një tjetër temë edhe kjo, të mos zgjatem.

Pandehma ime u vërtetua pjesërisht. U mor vesh kur fill pas topografëve erdhën punëtorët për të hapur themelet. Me këtë rast u mësua se atje do të bëhej një ndërtim, por jo pallat me punë vullnetare. Do të ndërtohej një vilë, private, ngjarje e jashtëzakonshme kjo, e padëgjuar deri atëherë. Banorë të lagjes u vinin rrotull punëtorëve, kërkonin të nxirrnin ndonjë gjë prej tyre, më kot, këta ngrinin supet, s'dimë gjë, përgjigjeshin. Dikush, i merakosur për çka po ndodhte ditën për diell, shtroi pyetjen alarmuese: a e dinin njerëzit e pushtetit poshtë, apo qeveria, lart se ç'bëhej në lagjen e tyre?

Mundet po, mundet jo. Në të dyja rastet, sidomos qeveria lart, s'ua kishte ngenë të merakosurve. Në terren po ndodhnin ca gjëra para të cilave ndërtimi i një vile private shumëzohej me zero. Ato kohë, turma njerëzish, bashkë me ta edhe im bir, rreth të njëzetave, tani emigrant në Francë, dilnin nëpër mitingje, thërrisnin me sa u hante fyti "Liri-Demokraci", "E duam Shqipërinë si gjithë Europa", deri te "Poshtë qeveria". Të them të drejtën, unë vetë, me gjithë këmbënguljen e

tim biri, nuk dola ndonjëherë në mitingje, refleks i një porosie të vjetër të tim ati, ndjesë pastë, i cili më këshillonte gjithmonë të mos ngatërrohesha me politikë. Pra, themelet e asaj vile u hodhën në kohë rrëmujuash, kur njerëzit nuk e dinin ç'do t'u sillte e nesërmja. Të vetmit që duhej të dinin ndonjë gjë ishin ndërtuesit e vilës.

Në fillim, ata ngritën murin rrethues prej betoni. Kamionë të ngarkuar me tulla vendi, ende tre lekë të vjetra copa, vinin rregullisht, përmes një dere të hekurt dykanatëshe zhdukeshin pas murit rrethues, për të dalë prej andej të boshatisur. Punohej ditë e natë dhe vila përfundoi si karabina në një kohë rekord. Ndërsa ndërtimi i plotë i saj duhet të ketë vazhduar gjatë, me vite. Më fantazistët mbrojnë tezën se atje kryhen punime edhe sot e kësaj dite.

Askush, e kam fjalën për persona të lagjes, nuk e ka kapërcyer atë mur as dje, as sot. Herë pas here, thuhet, shihen të futen njerëz, por jo të dalin. Kjo ka ushqyer hamendjen se vila duhet të ketë një dalje tjetër, të fshehtë, çka nuk është për t'u habitur po të mbahen parasysh tunelet e famshme të Bllokut. Fantazira, sipas meje, që ka të ngjarë të përhapen nga vetë pronari ose pronarët e saj, me një qëllim praktik: askush të mos guxojë të futet atje, në radhë të parë skota e hajdutëve.

Kush është pronari, apo pronarët e vilës? Qarkullojnë shumë variante. Disa janë të mendimit se ajo i përket një grupi trafikantësh. Të tjerë e paraqesin punën më të ngatërruar, ngrehina është përdorur dhe përdoret nga shërbimet sekrete. Unë nuk e vë dorën në zjarr për asnjërin nga këto variante, kundërshtues të njëri-tjetrit, pra vështirë të besueshëm. Por pak rëndësi ka nëse e vë, apo nuk e vë unë dorën në zjarr. Në pronësi të kujt do qoftë, ajo dikujt i përket, individë apo bashkësi individësh, që ia dalin të mbeten në hije. Kjo mjafton për ta mbështjellë ngrehinën me një vel misteri. Duket për t'i shërbyer kësaj ideje, faqet e godinës, që nga çatia e deri poshtë, në të gjitha anët, si dhe muri i lartë prej betoni, mbulohen me një shtresë të përhershme bimësh kacavjerrëse. Një dorë e pranishme përtej atij muri, kujdeset për mbajtjen gjallë të misterit. Këto, sidoqoftë, merrini me rezervë, edhe unë vetë i vë në dyshim.”

“Toyota” iu shmang rrugës kryesore dhe u fut në një rrugicë lagjeje. Disa metra më tej ajo mori sërish një kthesë, për të ndaluar te një shesh i boshatisur. Vajza i tha se i duhej të kryente ca punë, hëpërhë s’mund ta shoqëronte, por s’kishte asnjë problem, në vilë po e prisnin, mjafton të shtypte sustën e ziles elektrike, të thoshte kush ishte dhe dera do t’i hapej.

- Bashkë do të shihemi më vonë, - i tha ajo, dhe u largua nëpër shi.

Nga aeroporti deri këtu ata kishin shkëmbyer ndonjë fjalë për motin e keq, duke iu shmangur thelbit, domethënë ç’i lidhte ata të dy. Dhe ku po shkonin. Shoqëruesja e re simpatike, ashtu si ai, frenohej të fliste.

Ndoshta për arsye të ngjashme me të miat, mendoj burri kur e humbi nga sytë, pa marrë vesh asgjë, as se çfarë ishte ajo ngrëhinë me çati të stilit gotik, katet e sipërme të së cilës shquheshin mbi murin rrethues, as se kush po e priste atje, siç i kishte pohuar vajza. Duke tërhequr valixhet nëpër shi, ai pati një ndriçim.

- Kjo duhet të jetë gjemia e mbytur, - mermëriti. - Unë s'mund të mbërrij gjëkund tjetër përveçse te gjemia e mbytur.

Dhe vështroi për të zbuluar nëse mbi murin rrethues kishte ndonjë pllakë me mbishkrimin "Vila Gjemia e Mbytur".

Nuk ndeshi kurrfarë pllake.

Dera e vogël, e vendosur në njërin nga kanatet e hekurt të derës së madhe, në ngjyrë të gjelbër, u hap sapo i mëshoi sustës së ziles elektrike. Në kuadrat u shfaq një burrë i gjatë, i thatë, kockëmadh e hundëmadh, me mustaqe dhe çadër në dorë. Ky mbante një uniformë prej stofi të hirtë dhe një kasketë me strehë, po të hirtë. E ftoi të futej brenda, mori prej tij njëren valixhe, të madhen, dhe duke u përpjekur sa të mundej për ta mbrojtur nga shiu me çadrën, shprehu keqardhjen që zotëria ishte lagur. Këto qenë fjalët e vetme që dëgjoji nga ai burrë i heshtur, ndonjë kujdestar ose mazhordom i vilës.

Veshja dhe sjellja e tjetrit, me një lloj klasi, e ngatërruan. Duke ecur krahu tij, ai ngjiti shkallët e jashtme për t'u futur në një sallon, me përshtypjen se këtu, ashtu si mazhordomi, i huazuar nga kushedi se çfarë rekuizitash, asgjë nuk përputhej me rregullin, në kuptimin e botës matanë murit rrethues të vilës.

Ku ndodhej? E mblodhi të mos e vriste mendjen, të vazhdonte t'i nënshtrohej itinerarit të paracaktuar. Kjo do të thoshte t'u bindej udhëzimeve të mazhordomit.

Tashmë, i zënë me të dyja valixhet, ai i kërkoi ta ndiqte nëpër ca shkallë, që të çonin një kat me sipër. Ca shkallë të tjera të çonin edhe më sipër, në katin e tretë. Atje, në një korridor, ku dritat u ndezën sapo mbërritën ata, i la valixhet përtokë, nxori nga xhepi i xhaketës një çelës metalik dhe hapi derën e një dhome.

- Ju do të vendoseni këtu, zotëri, - foli mbyturazi.

Para se të largohej, mazhordomi i sqaroi një varg hollësish, ndër të cilat ai regjistroi njëherë: një orë më vonë, kohë e mjaftueshme që të rregullohej e të mblidhte veten, do t'i telefononte për të zbritur në sallon. Atje do ta priste për ta shoqëruar në një takim, natyrën e të cilit nuk mund t'ia zbulonte, dilte jashtë kompetencave të tij. Nëse gjatë intervalit të kohës prej një ore do t'ia dilte ndonjë problem,

mjafton të formulonte shifrën zero të telefonit dhe ai do t'i vihej menjëherë në dispozicion.

E kotë ta pyeste për takimin, pamja e burrit me uniformë ishte çarmatosëse. Ndonjë surprizë, mendoi, kur tjetri u largua dhe ai mbeti në mes të dhomës, pranë valixheve.

“Meqë sipas pasaportës, sot kam ditëlindjen, - e shtjelloi mendimin, - mund të jetë organizuar ndonjë ceremoni, dhe mazhordomi nuk ma zbuloi për të mos rrënuar efektin e befasisë. Po kush do të ma bëjë surprizën?”

Këmbët e çuan te dritarja e dhomës. Tutje, matanë murit rrethues, në një largësi që nuk e përcaktoi dot, ngrihej një pallat katërkatësh, me tulla të kuqe, i pasuvatuar. Me gjithë mugëtirën dhe largësinë, ai shqoi ballkonet e apartamenteve, njëri prej të cilëve, në katin e dytë, ngarkuar me rroba të varura në tel. Duke parë rrobat e varura në tel pa kurrfarë logjike në atë mot të lagësht, iu zu fryma. Sytë iu mjegulluan dhe ndjeu se çuditërisht që përlotur nga pamja e pazakontë e atyre rrobave të varura në tel, ato këmbëngulnin t'i kujtonin diçka dhe atij nuk i kujtohej asgjë.

Iu largua dritares, u ul në anë të krevatit, pranë valixheve ende të pahapura. Prej kohësh që nuk i mbante mend ai nuk ishte përlotur. Tani po ndiente nevojën të lëshohej, të shkarkonte një dhimbje të fjetur, e zgjuar kush e di përse nga pamja e rrobave në një nga ballkonet e pallatit përballë, përtej murit

rrethues. Ato këmbëngulnin t'i kujtonin diçka ndërsa atij nuk i kujtohej asgjë.

Një copë herë u mor me sistemimin e teshave në një dollap, më shumë për të sistemuar vetveten. Ia doli pasi bëri një dush dhe zuri të vishej, në pritje të telefonatës së mazhordomit. Ndërroi vetëm këmishën. Në vend të saj veshi një tjetër të bardhë, por lidhi të njëjtën kravatë të zezë, mbajti të njëjtin kostum të zi dhe këpucët e zeza lustrafin, pavarësisht natyrës së surprizës dhe kush ia gatiste.

Disa minuta para se të tringëllinte zilja e telefonit, ai nuk i bëri ballë tundimit për të shkuar edhe një herë pranë dritares. U përsërit e njëjta skenë, sytë ia përthithi ballkoni me rroba të varura në tel, e këto këmbëngulën t'i kujtonin diçka, dhe atij nuk iu kujtua asgjë, me një ndryshim: kësaj radhe mundi ta ruante qetësinë, të mos binte pre e ligështimit. Ai mendoi se duhej të kishte një lidhje midis tij dhe apartamentit në katin e dytë, të cilit i përkiste ballkoni me rroba. Këtë ia përforcoi një fanitje: në ballkon u shfaq një grua. Kjo u zhduk befasisht dhe ai e vuri në dyshim, shfaqja dhe zhdukja e saj kishin qenë të vërteta, apo prodhim i shqisave të tij?

Kur tringëlliu zilja e telefonit, ai po rrinte ende pranë dritares me shpresën e përsëritjes së fanitjes. Gjithçka që rrokullisur rrufeshëm, sa ç'mund të zgjasë blici i një aparati

fotografik, vështirë që në retinën e syve të tij të ishte regjistruar ndonjë trajtë. Mirëpo ai e shihte një trajtë, sado të mjegullt nga verbimi i blicit, fytyrën e një gruaje. Ajo i mbeti përpara syve edhe tek zbriste shkallët nga kati i tretë për në sallon, ku vigjilonte mazhordomi.

- Zotëri, - i hipi ta pyeste këtë të fundit, - duke qenë i mirinformuar për banorët këtu rrotull, siç kujtoj, edhe pse ata i përkasin botës së përtej murit rrethues, do t'jua dija për nder nëse më thoni dy fjalë për një grua, në pallatin përballë, në një apartament të katit të dytë. Sot, megjithëse ditë e zymtë, me shi, në ballkonin e atij apartamenti janë nderur rroba për t'u tharë... paradoksalisht... Jam kureshtar të mësoj se kush është ajo grua...

Nuk guxoi t'ia drejtonte këtë pyetje mazhordomit, ja ngaqë e gjykoi pa vend, ja nga maska e ftohtë çarmatosëse e tjetrit. E shpërqendroi edhe një hollësi. Burri nuk mbante më kostumin prej stofi të hirtë, as kasketën me strehë. Një palë pantallona të zeza, një xhaketë e bardhë dopiopet, e kopsitur deri në grykë dhe një palë doreza të bardha, tregonin se ai duket kryente edhe rolin e kamerierit.

Një minutë më vonë, Glauk Fusha përjetoi surprizën. Jo atë që kishte menduar, domethënë një ceremoni me rastin e ditëlindjes së tij, organizuar nga kush e di se

kush, me pjesëmarrje të kushedi se cilëve persona. Dhoma ku i priu mazhordomi ishte e madhe, më shumë një sallë, me tavan të lartë. Një abazhur klasik varej në tavan, dy dritare të murit anësor mbuloheshin nga perde të rënda. Mesin e saj e zinte një tryezë e gjatë, me vetëm dy karrige, një në secilën anë. Duke u kujdesur të lëvizte karrigen e kësaj ane, mazhordomi e ftoi të zinte vend.

Ai zuri vend ende pa e kuptuar ç'ishte kjo ceremoni, që s'mund të quhej e tillë përderisa veç tij nuk merrte pjesë askush tjetër. Po të mos shënohet një person i tretë, i ulur në anën e kundërt të tryezës, nja shtatë apo tetë metra më tej, pranë të cilit mazhordomi u ngut të shkonte sapo ai zuri vend në karrigen e kësaj ane dhe mori pozicionin gatitu, në pritje të urdhrave. Atëherë mundi të përqendrohej dhe zbuloi befasinë e vërtetë: përballë tij qe ulur Dielli.

- Bektash, - i tha ky mazhordomit, - tani mund të shkosh, të thërras unë më vonë.

- Si urdhëron zotëri, - u përgjigj mazhordomi dhe doli nga salla.

Ende me portretin e gruas së ballkonit përpara syve, ai mbeti gojëkryçur, duke vështruar në largësi personin e anës tjetër të tryezës.

“Mos e moho, - i foli ai, - nuk e prisje të më shihje. Unë s'mund të them se çfarë prisje të shihje, por prania ime është shansi yt. Tani,

nëse dëshiron, jam gati të bisedojmë, t'u përgjigjem edhe pyetjeve që më drejtove disa orë më parë në aeroportin e Vjenës, duke bërë një saktësim. Ai ishte dhe nuk ishte aeroporti i Vjenës, kështu dëshirove ta quash ti, dhe kështu po e lëmë, është gjëja më pak e rëndësishme për ty dhe për mua. Siç nuk ka rëndësi as për ty, as për mua të më quash Diell, vetëm ngaqë u njohëm sot, sepse sot, sipas teje është ditë e diel, 14 dhjetor 2014, kur edhe ti, edhe unë kemi ditëlindjen, mbushim secili dyzet e dy vjeç, çka gjithashtu është e diskutueshme. Aktualisht mund të jetë fare mirë viti 2114 dhe ne të mbushim njëqind e dyzet e dy vjeç, ose viti 2214, e kështu me radhë. Dua të them që as unë, as ti nuk mund të vendosim për disa gjëra që ndodhin në kohë dhe hapësirë. Megjithatë bëjmë një marrëveshje, po e pranojmë se sot është vërtet data 14 dhjetor e vitit 2014. Për më tepër, edhe ata të botës përtej murit rrethues të kësaj vile, me ç'mësova, pranojnë, me marrëveshje ose jo midis tyre, të njëjtën gjë, pra jetojnë edhe ata të katërmbëdhjetin vit në mbyllje e sipër të mijëvjeçarit të tretë, çka mund të jetë po aq e diskutueshme sa marrëveshja midis ne të dyve. Për arsye që ndoshta mund të t'i shpjegoj më vonë, ka shumë rëndësi që koha ime të përputhet me kohën e tyre, ndryshe aventura së cilës kam pranuar t'i futem do të humbiste çdo kuptim.

Nuk e di nëse edhe për ty ka po kaq rëndësi përputhja e kohës tënde me kohën e tyre.”

Tjetri heshti, në pritje të ndonjë reagimi prej tij. Po t'i dorëzohej një impulsiv emotiv, reagimi i tij do të kishte qenë ky:

- Për mua, tani është e rëndësishme vetëm një gjë, të marr vesh se kush është një grua, banore e pallatit përballë, në një apartament të katit të dytë, në ballkonin e të cilit, në një ditë kaq të zymtë me shi, janë vendosur për t'u tharë disa rroba. Për mua tani nuk je aq i rëndësishëm as ti, sa ç'ishe disa orë më parë në aeroportin e Vjenës. Sa për sqarim, unë nuk e vë në dyshim se ai ishte pikërisht aeroporti i Vjenës, ku ti nuk denjove të më flisje, m'u shmange edhe në çastet më problematike, kur m'u desh të paraqitesha me frikën e një arrestimi në pikën e kontrollit kufitar, ndërsa ti, që mund të dije diçka për të më ardhur në ndihmë, ishe zhdukur.

Thjesht një impuls. Ai e ndjeu, do të kryente një gabim banal po të reagonte kështu, jo vetëm sepse reagime të tilla nuk ishin në natyrën e tij. Arsyetimet e tjetrit, edhe pse ndodhej nën pushtetin mjegullor të gruas, nuk e lanë indiferent. As veshja, në kontrast bërtitës me veshjen e tij. Edhe ai mbante kostum, të të njëjtit model, por jo të zi. Kostumi i tij ishte i bardhë, kombinuar me këmishë të zezë, plotësuar me kravatë të bardhë. I kërkuar, apo i rastit ky kontrast?

“Asgjë e rastit, asgjë e kërkuar, - iu ndërfit në këto mendime Dielli. - Dhe të lutem, larg pozës së viktimës. S’më pëlqen roli i viktimës, është i neveritshëm, të bën inferior, të paaftë t’i dalësh zot vetes. Por t’i lemë mënjane këto, koha nuk na premt. Unë ndodhem këtu me një marrëveshje të përcaktuar rigorozisht, siç thuhet, për të kryer disa punë. Nëse afati i kryerjes së tyre skadon, jam i shtrënguar të largohem pa i kryer punët e mia, ndërsa kryerja e tyre qoftë e pjesshme, do të thoshte të jem i dënuar në amshim... Mos u ngut, çdo gjë në kohën e duhur... Pra, meqë flasim për kohë e kjo nuk më premt, të sqarojmë ca pika të mbetura pezull midis nesh në aeroportin e Vjenës, s’kam kundërshtim, quaje kështu, megjithëse ai ishte dhe nuk ishte aeroporti i Vjenës...

Atje, ti deshe të mësoje se kush jam unë dhe me se merrem. Nuk t’u përgjigja për një arsye që ti vështirë ta kuptosh, të paktën kështu mendoj unë. Pyetjen nuk e shtrove drejt, dhe vijmë sërish te kuptimi i kohës. Pyetja do të kishte qenë e shtruar drejt në kohën e shkuar, pra kush kam qenë unë dhe me se merresha. Kjo lajthitje mjaftoi të më ngjallte një mosbesim të vjetër ndaj teje, dyshimin se, si kurdoherë, doje të vije në provë nervat e mia, një trill cinik yti, kur e di fort mirë se unë i përkas një të shkuare dhe tani ndodhem këtu me një mision të caktuar, të

cilin jam i vendosur ta çoj deri në fund brenda limitit kohor të kontratës. Misionin dhe kontratën tënde, nuk i di.”

- Më fal, - deshi t'i ndërhynte edhe ai, - në aeroportin e Vjenës nuk pata kurrfarë qëllimi të mbrapshtë ndaj teje, nëse të kam lënduar, kërkoj ndjesë. Lidhur me kontratën apo misionin tim, unë s'di të kem nënshkruar ndonjë kontratë, me askënd, aq më pak të kem ardhur me ndonjë mision. Ta thashë edhe në Vjenë, ndryshe nga ti që e di kush je dhe pse ndodhesh këtu, unë nuk di as kush jam, as pse kam ardhur.

Sërish vetëm një impuls, që u shua aty për aty.

“Megjithatë, - vazhdoi Dielli, - duhet të pranoj, në rrethanën e dhënë ti ke të drejtë ta shtrosh pyetjen në kohën e tanishme, të kërkojsh të më sosh prej meje se kush jam unë e me çfarë merrem. Më saktë, me çfarë do të merrem përderisa tani po merrem me ty. Ti ke pasur të meta plot, por s'ke qenë i trashë sa të mos i kuptosh disa gjëra, siç besoj të kesh kuptuar tashmë, qoftë dhe pa entuziazëm, se kush jam unë. Thënë shkoqur, unë jam ai që ti s'ke dashur kurrë të jesh ose, e kundërta, ti je ai që unë s'kam dashur kurrë të jem.

Në Vjenë më fole për mundësinë e manipulimit universal, mesa kuptova, të njerëzimit në përgjithësi, të qenies njerëzore,

në veçanti. Mua s'më shqetëson ky problem. Manipulohet ai që ia lejon vetes të manipulohet, pavarësisht ekzistencës së një vullneti të epërm. Këto teori i shkojnë natyrës tënde, ndërsa unë funksionoj ndryshe, pa spekulime, të bardhën e kam quajtur gjithmonë të bardhë, të zezën të zezë. As kam pasur, as kam llogari të pashlyera me çfarëdolloj vullneti të epërm. Llogaritë i kam me individë, e këta i përkasin botës së përtëj murit rrethues. Ndodhem këtu të shlyej disa llogari me një kategori individësh, falë një kontrate me atë që ti e quan vullnet i epërm, okult ose jo, s'di të them, është diçka që i kapërcen kufijtë e aftësive të mia, ti do t'i quaje intelektuale. S'po të kundërshtoj vetëm që të mos më akuzosh për shpirt kundërshtimi, edhe pse kjo fjalë, domethënë intelektuale, më ngre nervat!

Dakord, fola ca si shumë, ndërsa ti ende s'ke thënë asgjë. Kemi edhe ditëlindjen dhe, siç e sheh, s'ka ardhur askush, megjithëse Bektashi i ka ndarë ftesat me kohë. Na kanë harruar, miq dhe jo miq. Po mbase nuk është çështje harrese, arsyeja mund të jetë tjetër, ndodh që edhe miqtë edhe jo miqtë, të ndihen më mirë kështu, pa kujtesë. Kujtesa është e dëmshme për shëndetin, më mirë pa të. Apo jo?"

Ai deshi t'i kundërvihet. Në ato çaste po e vuante mizorisht mungesën e kujtesës. Ca

rroba të varura në ballkonin e një apartamenti dhe fytyra e një gruaje këmbëngulnin gjithnjë t'i kujtonin diçka, dhe atij nuk i kujtohej asgjë. Mirëpo kur deshi të futej në bisedë, takimi u mbyll po aq papritur sa ç'kishte nisur. U ndie një trokitje, dera e sallës u hap dhe në kuadratin e saj u shfaq Bektashi, i cili qëndroi atje pa lëvizur.

- Eja, - i tha Dielli, - si është puna?

Mazhordomi vajti pranë tij, u përkul dhe zuri t'i fliste me zë të ulët. Në atë largësi ai s'mund të dëgjonte asgjë, por shihej qartë, diçka duhej të kishte ndodhur, ndryshe shpjegimi me zë të ulët midis njërit që jepte urdhra dhe tjetrit që merrte, nuk do të zgjaste aq shumë.

Dielli u kujtua për të pasi mazhordomi doli nga salla dhe ata mbetën vetëm. Ai e gjykoi pa vend të shfaqte ndonjë kureshtje. Apo të sillej sikur nuk kishte vënë re asgjë dhe të orvatej të kapte bisedën e ndërprerë nga Dielli lidhur me efektin e dëmshëm të kujtesës për shëndetin.

- Më vjen keq, - i tha më në fund bashkëfolësi, - jam i detyruar ta ndërpres këtë takim. Por do të shihemi prapë. Deri atëherë Bektashi do të jetë në shërbimin tënd, mos ngurro t'i drejtohesh për çdo gjë. Tani të lutem të më falësh.

Ai e shoqëroi largimin e tij me një mendim të ngathët për t'i kërkuar të rrinte edhe ca.

Tjetri s'mund të ikte kështu, pa i dhënë asnjë sqarim, duke e lënë me njëmijë pikëpyetje në kokë, në dorën e një mazhordomi të heshtur.
Tepër vonë, tjetri qe zhdukur.

*T*ë nesërmen në mëngjes, Glauk Fusha, i quajtur me këtë emër gjithnjë po të pranohet se pasaporta që mbante në xhep i përkiste atij, përjetoi një rikthim të ngjashëm me zgjimin nga një gjumë i thellë, si ai që kishte përjetuar në aeroportin e Vjenës. Kësaj radhe, ndryshe nga Vjena, kur hapi sytë, u vendos menjëherë në kohë dhe hapësirë. E pa veten në shtrat, në një dhomë të madhe, dhe ai e dinte tashmë, kjo dhomë ndodhej në katin e tretë të një vile të ndarë nga bota përtej nga një mur i lartë rrethues, mbuluar me një shtresë të dendur bimësh kacavjerrëse, dhe ai e kishte quajtur “Gjemia e Mbytur”.

Akrepat e një ore elektronike mbi murin përballë tregonin shifrën nëntë. Të djeshmen,

e mbante mend mirë, ishte futur në shtrat në orën nëntë të mbrëmjes. Një llogari e thjeshtë e siguroi se qe zhytur në një gjumë të thellë prej plot dymbëdhjetë orësh, për t'u rikthyer sërish. E në këtë rikthim, impulsi më i fortë të cilit iu nënshtrua ishte të ngrihej nga shtrati, të shkonte pranë dritares.

Rrobat në ballkonin e apartamentit të katit të dytë, në pallatin përballë - subjekt i një tabloje piktorike me diçiturën "Roba të varura për t'u tharë në shi" - ndodheshin po aty. Moti qe hapur, frynte erë dhe ato tundeshin lehtëzi, për t'i dëshmuar se gjithçka e ditës së djeshme, deri te takimi me Diellin, nuk ishin një përçartje e ëndërrt në një gjumë dymbëdhjetë orësh. Këtë ai nuk e vinte në dyshim. Siç nuk vinte në dyshim shfaqjen dhe zhdukjen e fytyrës së një gruaje. Rrobat i kishte varur ajo. Ato s'mund të ishin gjë tjetër veçse shenjë për personin që do të dinte ta lexonte. Dhe ai e lexoi në të vetmen mënyrë që u prir ta lexonte:

- Eja tek unë!

Kjo pëshpërimë nuk iu shqit as kur mazhordomi ia shërbeu mëngjesin - omëletë dhe një gotë qumësht të ftohtë - në po atë sallë ku mbrëmjen e kaluar i kishte shërbyer darkën fill pas largimit të Diellit. Ulur në karrigen e anës së këndejme të tryezës, mbuluar me sofrabez të bardhë, ai zuri të hante ngadalë, në prani të mazhordomit, i cili rrinte

në këmbë, me maskën çarmatosëse të fytyrës. Tek hante, herë-herë e hidhte vështrimin në anën e kundërt të tryezës, megjithëse Dielli nuk ndodhej atje. Ai kushedi ku ndodhej, për të kryer disa punë. Le t'i kryente punët e tij, nuk i interesonin. Sikur Dielli të ishte aty dhe t'i bënte pak shoqëri tek hante mëngjesin, ai do të shfrytëzonte rastin për t'i kërkuar sqarime rreth statusit të tij në këtë vilë. Mbi të gjitha, ndonjë hollësi lidhur me dhomën që kishin zgjedhur për ta strehuar.

Kuptohej, vendosja e tij atje kushtëzohej nga apartamenti në pallatin përballë, me rroba të varura në ballkon, rrjedhimisht me gruan e panjohur. Përtej këtij fakti, dhoma duhej të ishte banuar më parë nga të tjerë. Të djeshmen, në pritje të telefonatës së mazhordomit, i kishte tërhequr vëmendjen një raft në anën e kundërt të dollapit të rrobave, mbi të cilin, lart, binte në sy një etiketë me mbishkrimin "Rrëfime bujtësish". Ç'të ishin këto rrëfime? Po bujtësit, shkrues të tyre?

Të ndarat e raftit përmbanin këllëfë kartoni të pranëvendosur, që jepnin pamjen e librave voluminozë të një biblioteke, në shpinën e të cilëve nuk figuronte kurrfarë shënimi, për shembull ndonjë emër apo ndonjë datë. Kureshtja e shtyu të kontrollonte disa prej këllëfëve për t'u bindur se ishin bosh. Pra asnjë nga bujtësit e mëparshëm nuk kishte

rrëfyer ndonjë gjë, me gjasë historinë e tij, ose kishte rrëfyer, por s'kishte dashur të linte dëshmi të shkruara, ose tekstet merreshin pas largimit të tyre, ruheshin s'dihej se ku e për ç'qëllim, dhe në raft mbeteshin këllëfët bosh - kufoma të privuara nga rropullitë, mendoj ai. Një të tillë, të pajisur me rropulli, e gjeti mbi tryezën e punës, si duket lënë enkas për të. Prej andej nxori një bllok shënimesh në formatin e këllëfit, ndërsa një stilograf aty pranë e ftoi të zgjaste dorën, ta merrte, të shkruante. Ai e prapësoi. Nuk i kujtohej asgjë. S'dinte ç'të shkruante!

Të gjitha këto po i vërtiteshin në kokë tek hante mëngjesin, duke u përtypur ngadalë, në praninë e heshtur të mazhordomit. I bindur apriori se në të gjitha këto, njeriu i heshtur luante rolin e tij. Një instinkt e urdhëroi të hiqte dorë nga ideja për të mësuar diçka prej tij. I drejtoi vetëm një pyetje në fund, kur mbaroi mëngjesin.

- Sot ka gdhirë ditë e kthjellët, - i tha, - dua të dal matanë, a është e mundur?

- Patjetër, - iu përgjigj mazhordomi, - këtu nuk jeni në burg, mund të dilni dhe të hyni kur të doni. Për të dalë është e thjeshtë, dera hapet nga brenda. Për të hyrë duhet të shtypni sustën e ziles elektrike, si dje. Dhe unë do të jem aty, në çdo orë të ditës e të natës, t'ju hap atë derë.

Ai shtypi sustën e ziles elektrike, por dera nuk u hap. E shtypi sërish, vazhdoi të qëndronte në pritje, por dera prapë s'pranoi të hapej. Duket përtej saj nuk vigjilonte ndonjë Bektash. Duket nuk ndodhej as gruaja, me gjithë pëshpërimën "Eja tek unë", që këmbëngulte ta mbante aty, në sheshpushimin e shkallëve të katit të dytë. Ose ajo ndodhej brenda, por s'donte ta hapte derën, arsye të shumta mund ta shtynin një grua për të mos iu përgjigjur trokitjes së një mashkulli të panjohur.

Të kthehem më vonë, mendoi. Dhe zbriti shkallët. Këto e nxorën në rrugën e asfaltuar që përshkonte lagjen, një ngushticë midis ngrëhinave në të dyja anët, ku frynte erë dhe ai u detyrua të ngrinte jakën e xhupit. Mund të shkonte në vilë, Bektashi do t'ia hapte derën me të shtypur sustën e ziles. Atje të ngjitej në dhomën e tij, të vendosej pranë dritares, të përgjonte lëvizjet para pallatit.

Iu bind një urdhri tjetër, një thirrjeje po aq të ngulmët sa pëshpërima "Eja tek unë". Të ecte përgjatë ngushticës, të ndërmernte një rikonicion, fjalë e papritur që i mbiu në tru së bashku me fjalën zbor. Këto, të shoqëruara nga fjala burg, e shqiptuar para disa minutash nga mazhordomi, i krijuan ndjesinë sikur e njihte këtë ngushticë, cep me cep.

Edhe vitrinat, në katet përdhese të pallateve, prej nga e përshëndetën në varg ca

babagjysha mjekërbardhë me kësula të kuqe, i krijuan të njëjtën ndjesi, e njihte këtë ngushticë, cep më cep. Babagjyshat nuk ngurruan t'i shkelnin syrin e disa prej tyre të kërcenin. Zuri edhe ai t'u shkelte syrin me një dëshirë për të kërcyer, i përfshirë nga një eufori pa motiv, më shumë një dalldi, në atë rrugë midis pallateve ku frynte erë e ftohtë dhe s'dukej këmbë njeriu, megjithëse vitrinat, të populluara nga babagjysha qejflinj, paralajmëronin mbërritjen së shpejti të Krishtlindjeve dhe Vitit të Ri 2015, siç shpallej. Ose 2115. Ose 2215 e kështu me radhë, po të mbante parasysh hamendjen e Diellit.

Lodra e tij euforike me babagjyshat u ndërpre kur rruga përfundoi te një udhëkryq dhe ai ngurroi të vendoste në ç'drejtim të vazhdonte më tej. Në një anë të udhëkryqit hapej një treg fruta-perimesh, pa shitës, pa klientë. Edhe banakët ishin bosh. Në anën e kundërt me tregun ngrihej një shtëpi dykatëshe me çati, me dy palë shkallë të jashtme. Njëra palë, të ngjitnin te një derë e madhe. Pala tjetër, të ngushta, të ndara me një mur-parmak nga kryesorja, të çonin te një derë e vogël. Në fund të tyre po rrinte i ulur një person.

Ky qe një burrë të cilit nuk ia përcaktoi dot moshën. I shëndoshë, me bark të kërcyer, veshur me një xhup të trashë, të ndotur. Flokët e dendur, krejt të thinjur e të gjatë,